

Sygn. akt: I C 507/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2023 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Andrzej Kieć
Protokolant:	stażysta Marta Lonska

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2023 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa M. C., J. C.

przeciwko (...) z siedzibą w W.

o ustalenie

1. umarza postępowanie w zakresie żądania zawartego w punkcie 2 żądania głównego;
2. umarza postępowanie w zakresie żądania zawartego w punkcie 3 żądania ewentualnego;
3. w pozostałym zakresie oddala powództwo;
4. zasądza od powodów M. C. i J. C. na rzecz pozwanego (...) z siedzibą w W. kwotę 5.417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Andrzej Kieć

Sygn. akt I C 507/20

UZASADNIENIE

Powodowie M. C. i J. C. wystąpili z powództwem przeciwko (...) z siedzibą w W., wnosząc o:

1. stwierdzenie nieważności umowy kredytu nr (...) zawartej pomiędzy stronami w dniu 10.06.2008 r.,
2. zobowiązanie pozwanego do podjęcia niezbędnych działań zmierzających do wykreślenia z księgi wieczystej hipoteki zabezpieczającej spłatę kredytu,
3. zasądzenie kosztów procesu,

ewentualnie, na wypadek nie uznania, że umowa jest nieważna, wniesli o:

1. stwierdzenie, że zawarta między stronami umowa kredytu z 10.06.2008r jest umową kredytu udzielonego w złotych polskich w kwocie 270.000 zł oprocentowanego w oparciu o stawkę Libor, przy uwzględnieniu marży banku pomniejszonej o dodatkowe koszty z tytułu ubezpieczenia pomostowego,

2. dopuszczenie dowodu z opinii biegłego,
3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty nadpłaconych rat w wysokości wyliczonej przez biegłego,
4. zobowiązanie pozwanego do przedstawienia powodowi harmonogramu spłat kredytu w walucie PLN.

W uzasadnieniu żądanie głównego powodowie oświadczyli, że zawarli z pozwanym Bankiem umowę kredytu hipotecznego. Umowa ta jest sprzeczna z prawem, narusza art. 69 ustawy Prawo bankowe. Umowa nie określa jednoznacznie kwoty i waluty kredytu. Umowa kredytu zawarta pomiędzy stronami zawiera klauzule abuzywne (par.4 ust1 pkt2 , par.4 ust 2 części ogólnej umowy (COU), par. 22 ust 2, par. 36 ust 1 COU), po wyeliminowaniu których nie jest utrzymanie ważności umowy.

(...) w W. domagała się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia kosztów procesu. Pozwana negowała zarzut nieważności umowy i zaprzeczała, aby postanowienia umowy stanowiły klauzule abuzywne. Umowa nie jest sprzeczna z prawem ani z zasadami współżycia społecznego. Kredyt ma charakter kredytu walutowego: został udzielony w walucie CHF i wypłacony w walucie CHF na rachunek powoda prowadzony w tej walucie. Kredyt jest spłacany w walucie CHF z rachunku walutowego powoda. Pozwana nigdy nie dokonała przewalutowania na podstawie tabel kursowych banku. Powód to były pracownik banku (kierownik oddziału nr (...) w T.), zatem posiadał ponadprzeciętną wiedzę na temat kredytu, funkcjonowania tabel kursowych czy ryzyka kursowego. Warunki wypłaty i spłaty kredytu były indywidualnie ustalone z powodami; dokonali oni wyboru spłaty kredytu przez rachunek walutowy lub rachunek techniczny. Powodowie świadomie dokonali wyboru kredytu, zasad wypłaty i spłaty wynikających z niego należności. Pozwany bank dochował obowiązków informacyjnych. W odniesieniu do zarzutu, że kursy określone w tabelach kursów walut ustalane były w sposób dowolny, pozwany bank wskazał, iż stosował kursy rynkowe. Powodowie nie posiadają interesu prawnego w żądaniu ustalenia. Brak podstaw do traktowania kredytu udzielonego powodom jako kredytu złotowego.

Pismem procesowym z dnia 19.12.2022r (k.240) powodowie cofnęli pozew w części dotyczącej żądania zawartego w punkcie 2 żądania głównego oraz w części dotyczącej żądania zawartego w punkcie 3 żądania ewentualnego.

Stan faktyczny

Powodowie w czasie zawierania spornej umowy kredytowej, jak również obecnie, są małżeństwem. W małżeństwie obowiązuje ustrój wspólności majątkowej. Zawierając umowę działali jako konsumenci; nie prowadzili działalności gospodarczej. Powód w czasie zawierania spornej umowy kredytowej pracował w pozwanym banku w oddziale w T.. Zajmował się tak kredytami hipotecznymi, rynkiem mieszkaniowym. Powód z wykształcenia jest ekonomistą. Pieniądzy z kredytu powodowie potrzebowali na remont domu. O kredyt ubiegali się w oddziale banku, w którym pracował powód. Wybrali kredyt frankowy gdyż był najbardziej opłacalny. Nie składali wniosku o kredyt złotowy. Powodowie czytali umowę przed podpisaniem, rozumieli ją. Powodowie w pozwanym banku posiadali konto osobiste złotówkowe oraz subkonto walutowe do obsługi kredytu. Wypłata kredytu nastąpiła w walucie CHF na konto techniczne; środki we frankach powodowie jednak odsprzedawali bankowi. Powód zawarł z pozwanym bankiem umowę dotyczącą negocjowania kursów walut. . Było to w tym czasie gdy zawarł z bankiem umowę kredytową, żeby móc negocjować kurs franka przy większych wypłatach. Powód korzystał z możliwości negocjowania kursu waluty CHF przy wypłacie kredytu. Raty miały być ściągane przez bank z rachunku powodów prowadzonego w pozwanym banku. Powodowie spłacali i nadal spłacają kredyt w walucie CHF. Na początku wykonywania umowy powód kupował franki w pozwanym banku, w latach 2014-2016r kupował franku w kantorze z internetowym, następnie wrócił do kupowania franków w pozwanym banku gdyż tak było wygodniej i bezpieczniej. Powodowie byli świadomi ryzyka kursowego. Powodowie nie byli jednak świadomości tego, że kurs waluty CHF wzrośnie w takim stopniu jak to nastąpiło. Poszczególne postanowienia umowy nie były negocjowane. Dla pracowników banku była w czasie gdy powodowie zawierali umowę promocja: kredyt był udzielany bez prowizji a marża była korzystniejsza niż dla innych klientów.

W pozwanym banku obowiązywał wzorzec umowy kredytu (...), który przewidywał możliwość wyboru sposobu spłaty kredytu: z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego kredytobiorcy, z rachunku walutowego kredytobiorcy, z rachunku prowadzonego w walucie kredytu, na który kredytobiorca będzie dokonywał wpłat z tytułu udzielonego kredytu w walucie kredytu lub innej walucie niż waluta kredytu.

W dniu 10 czerwca 2008 r. powodowie zawarli z pozwanym umowę kredytu hipotecznego (...) nr (...), na remont domu mieszkalnego. Kwota udzielonego kredytu to 113.569,03 CHF. (§ 2 części szczegółowej umowy /CSU/). Aneks nr (...) do umowy z 6.01.2009r kwotę kredytu zwiększono o 16.430,97 CHF – do kwoty 130.000 CHF. Kredyt został udzielony do dnia 10.06.2024r

W myśl § 4 ust. 1 części ogólnej umowy /COU/, kredyt mógł być wypłacony w walucie wymiennej na sfinansowanie zobowiązań za granicą, bądź w walucie polskiej na sfinansowanie zobowiązań w kraju. W tym ostatnim wypadku stosowano do przeliczenia kurs kupna dewiz z tabeli kursów obowiązujący u powoda w dniu realizacji zlecenia (§ 4 ust. 2 COU).

Zgodnie z § 21 ust. 1 COU, spłata zadłużenia z tytułu kredytu i odsetek następuje w drodze potrącenia przez (...) S.A. swoich wierzytelności z tytułu kredytu z wierzytelnościami kredytobiorcy z tytułu środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku ROR, rachunku walutowym, rachunku technicznym prowadzonym przez (...) S.A.

Zgodnie z § 22 ust. 2 COU, w przypadku dokonywania spłat zadłużenia kredytobiorcy z (1) ROR – środki z rachunku będą pobierane w walucie polskiej w wysokości równowartości kwoty kredytu lub raty w walucie wymiennej, przy zastosowaniu kursu sprzedaży dewiz obowiązującego w (...) S.A., według aktualnej tabeli kursów; z (2a) rachunku walutowego - środki z rachunku będą pobierane w walucie kredytu; z (3) rachunku technicznego - środki z rachunku będą pobierane w walucie kredytu. Wpłaty dokonywane na rachunek techniczny w walucie innej niż waluta kredytu, będą przeliczane na walutę kredytu przy zastosowaniu kursów kupna/sprzedaży obowiązujących w tabeli kursów banku.

W § 36 OWU zawarto postanowienia dotyczące zadłużenia przeterminowanego i jego rozliczania.

Kredyt wypłacony został powodom w trzech transzach: pierwsza w kwocie 22.569,03 CHF, druga w kwocie 91.000 CHF, trzecia w kwocie 16.430,97 CHF. (zaświadczenie banku k.41). Kredyt został wypłacony w walucie CHF na rachunek powoda.

Wszystkie raty spłacane były przez powodów w walucie CHF, z rachunku walutowego powoda.

Pracownicy banku w pierwszej kolejności oferowali klientom banku kredyt w złotych. Klient sam dokonywał wyboru waluty kredytu. Jeżeli klient wybierał kredyt denominowany, pracownik banku wyjaśniał mu wszystkie kwestie związane z kredytem walutowym, w tym dotyczące ryzyka kursowego, zasad wypłaty i spłat kredytów walutowych. Pracowników banku obowiązywała procedura związana z oferowaniem produktu; obowiązywała procedura kredyt mieszkaniowy (...). Klient mógł negocjować kurs waluty po zawarciu umowy ramowej, bank informował o takiej możliwości.

Pismem opatrzonym datą 12.05..2020r powodowie wezwali bank do zwrotu świadczeń spełnionych w wykonaniu umowy.

Ustaleń w zakresie stanu faktycznego przyjętego za podstawę do przeprowadzenia rozważań sąd dokonał w oparciu o wszechstronną analizę całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, kierując się przy tym dyrektywami określonymi w art. 233 § 1 k.p.c. Wszelkie dokumenty wskazywane przez strony nie były kwestionowane w zakresie autentyczności, a zatem mogły stanowić podstawę do dokonywanych w oparciu o nie ustaleń. Zeznania powodów - w przyjętym zakresie - posłużyły ustaleniu sfery motywacyjnej i okoliczności dotyczących zawierania i wykonywania spornej umowy. Wiarę dowodowi z zeznań świadka J. G. sąd dał albowiem zeznania były logiczne, konsekwentne, znajdowały odbicie w dowodach z dokumentów a przez to były wiarygodne.

Sąd pominął wniosek powodów o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na podstawie art. 235² pkt 2 i 5 k.p.c., albowiem nie zmierzał on do ustalenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia a jego przeprowadzenie spowodowałoby jedynie zbędną zwłokę w rozpoznaniu sprawy. W ocenie sądu nie jest możliwe pozbawienie umowy klauzuli waloryzacyjnej i dokonywanie rozliczeń umowy przy założeniu, że umowa ma charakter złotowy (w tym kierunku zmierzala teza dowodowa) albowiem jest to sprzeczne z treścią umowy i sprzeciwia się naturze tej umowy.

Sąd pominął wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka K. N. opinii biegłego na podstawie art. 235² pkt 6 k.p.c albowiem strona nie wskazała prawidłowego adresu świadka, co uniemożliwiało przeprowadzenie dowodu.

dowody:

- **umowa kredytu z aneksem k.22-33**
- **wnioski kredytowe k. 94-108**
- **zestawienie operacji z 20.07.2020r k. 39-40**
- **zaświadczenie banku z 21.04.2020r k. 44-44**
- **historia rachunku k.45**
- **harmonogram spłaty k.50**
- **zaświadczenie banku z 16.02.2021r k.129-137**
- **potwierdzenia operacji (operacje na rachunku) k.127,128**
- **dyspozycje wypłaty kredytu wraz z potwierdzeniem przyjęcia przelewu do realizacji k.138-141**
- **referat kredytowy w sprawie udzielenia kredytu k.119-124**
- **informacja o ryzyku kursowym i ryzyku stopy procentowej dla kredytobiorców k. 109,110**
- **pismo okólne Dyrektora Zarządzającego Banku, wzorzec umowy, regulamin –zapis na CD k. 145**
- **pismo powodów – wezwanie do zapłaty z 12.05.2020r k.48,49**
- **zeznania świadka J. G. (2) k.188-196**
- **zeznania powodów – k.250,251, k.262,263, zapis rozprawy z dnia 14.03.2023 r. i z 18.04.2023r k.253, k.264**

Sąd zważył

Pismem procesowym z dnia 19.12.2022r (k.240) powodowie cofnęli pozew w części dotyczącej żądania zawartego w punkcie 2 żądania głównego oraz w części dotyczącej żądania zawartego w punkcie 3 żądania ewentualnego. Cofnięcie zostało dokonane skutecznie, zatem orzeczono jak w punkcie 1 wyroku na podstawie art. 355 kpc.

Powództwo w pozostałym zakresie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wbrew stanowisku strony pozwanej, powodowie posiadali interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności umowy; umożliwia to bowiem jednoznaczne ustalenie sytuacji prawnej, osiągnięcie pewności prawnej. Interes prawny w

tego rodzaju ustaleniu należy interpretować szeroko, uwzględniając ogólną sytuację powodów. Powodowie winni mieć możliwość ustalenia czy umowa kredytowa nieważna jest w całości czy pozostaje ona ważna a zawiera jedynie np. klauzule abuzywne. Żądanie ustalenia ma znaczenia dla powodów odnośnie obecnych, jak i przyszłych prawdopodobnych stosunków prawnych. Może to mieć znaczenia np. dla oceny zasadności wykreślenia hipoteki zabezpieczającej umowę. (por. wyrok S.A. w Katowicach z dnia 8.03.2018r, sygn. I ACa 915/17, wyrok SN z 2.02.2006r, II CK 395/05).

Umowa stron ma charakter kredytu walutowego, z elementami kredytu walutowego denominowanego (w niektórych aspektach wykonywania umowy - par.4 ust1 pkt2 COU), którego istota polega na tym, że kwota kredytu wyrażana jest właśnie w walucie obcej. Na gruncie przewidzianej w art. 353 1 k.c. zasady swobody umów, dopuszczalne było w chwili zawarcia kwestionowanej umowy ułożenie stosunku prawnego w taki sposób. Powodom znana była od początku kwota wysokości zobowiązania wyrażonego w walucie obcej (franku szwajcarskim). Kwota kredytu została określona precyzyjnie i w jasny sposób. Świadczenie główne zostało więc w umowie sformułowane w sposób jednoznaczny.

Analiza umowy stron prowadzi do jednoznacznego wniosku, że spełniała ona wszystkie wymogi o jakich mowa była w obowiązującym ówczynie art. 69 ust. 1 oraz ust 2 pkt 2 Prawo bankowe. (tj. Dz. U. z 2002 r., Nr 72, poz. 665 z późn. zm.), z uwzględnieniem wszystkich warunków określonych w Rozdziale 5 tej ustawy. W świetle tego unormowania brak jest podstaw do stwierdzenia nieważności kwestionowanej czynności prawnej z powodu samego jej charakteru. Nadto ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe wprowadzono art. 69 ust. 2 pkt 4a już wprost przewidujący umowy o kredyty walutowe denominowane i indeksowane do waluty innej niż waluta polska. Sąd Najwyższy również uznał za dopuszczalne zawieranie umów kredytu denominowanego, nie widząc podstaw do uznania, iż konstrukcja ta narusza obowiązujące przepisy prawa, czy zasadę walutowości. (m.in. wyroki z 25 marca 2011 r. sygn. IV CSK 377/10, z 22 stycznia 2016 r. sygn. I CSK 1049/14, z 19 marca 2015 r. sygn. IV CSK 362/14, z 8 września 2016 r. sygn. II CSK 750/15, z 1 marca 2017 r. sygn. IV CSK 285/16, z 14 lipca 2017 r. sygn. II CSK 803/16, z 27 lutego 2019 r. sygn. II CSK 19/18, z 4 kwietnia 2019 r. sygn. III CSK 159/17).

W świetle powyższego zarzut nieważności umowy - z powodu jej niedopuszczalności w świetle art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 69 ustawy Prawo bankowe, - należało ocenić jako niezasadny. Warto przy tym zwrócić uwagę na wyrok TSUE wydany w sprawie C-932/19, w którym Trybunał potwierdził, że stosowanie mechanizmu denominacji nie jest sprzeczne z zasadą ochrony praw konsumenta, a przepisy prawa krajowego, które zakazywałyby unieważniania umowy kredytu denominowanego w walucie obcej wydają się być zgodne z prawem Unii (Komunikat prasowy TSUE nr 144/21 z dnia 2 września 2021 r.). Nie ma zatem podstaw do przyjmowania, że umowy kredytu zawierane z odniesieniem do waluty CHF, niejako automatycznie winny być – w świetle praw konsumenckich - traktowane jako nieważne.

Powodowie nie wykazali, aby łącząca ich z pozwanym Bankiem umowa była w jakimkolwiek zakresie nieważna, jako sprzeczna z prawem, zasadami współżycia społecznego, czy dobrymi obyczajami i naruszała w ten sposób ich interes jako konsumentów. Na gruncie art. 385 (1) k.c. i art. 385 (2) k.c. w odniesieniu do nieuzgodnionych indywidualnie z konsumentem postanowień umowy sankcją ich sprzeczności z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumenta jest niewiązanie go tym postanowieniami. Sankcją stwierdzenia, że dane postanowienie umowy jest „niedozwolonym postanowieniem” w rozumieniu art. 385 (1) k.c. (z uwzględnieniem domniemań z art. 385 (3) k.c.) jest brak wiązania tym postanowieniem w danym stosunku. W wyroku z dnia 3 października 2019 r. C-260/18 TSUE przedstawiając wskazówki odnośnie do oceny abuzywności postanowień umownych odwołał się do art. 4 Dyrektywy 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r., który nakazuje badać abuzywność w kontekście wszystkich okoliczności, które zachodziły przy zawieraniu umowy z konsumentem. Jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego, powodom została zwrócona uwaga na wiążące się z umową kredytu w walucie obcej ryzyko kursowe (na co wskazuje chociażby dowód z informacji o ryzyku kursowym i ryzyku stopy procentowej dla kredytobiorców (k.109,110). Powód zeznał, iż jako kredytobiorcy świadomi byli ryzyka kursowego wiążącego się z umową, aczkolwiek nie przewidywali, iż kurs waluty CHF wzrośnie w takim znaczącym stopniu, w jakim to nastąpiło. W tym kontekście należało mieć na uwadze, że powodowie dokonali świadomego wyboru spośród oferowanych przez Bank produktów. Wiedzieli przy tym o możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych. Powodowie nie złożyli wniosku o kredyt złotówkowy, nie dostali odmowę udzielenia takiego kredytu; w tej sytuacji uznać należy, iż świadomie zdecydowali się na kredyt w

walucie CHF. Podkreślenia wymaga przy tym, iż powód to były pracownik banku (kierownik oddziału nr (...) w T.), zatem posiadał on ponadprzeciętną wiedzę na temat kredytu, funkcjonowania tabel kursowych czy ryzyka kursowego. Zawodowo bowiem zajmował się kredytami hipotecznymi w pozwanym banku.

Nie sposób podzielać przy tym pogląd, jakoby wybór poszczególnych wariantów z wzorca umowy nie stanowił indywidualnego uzgodnienia postanowień umownych. Pogląd ten w niektórych konkretnych sytuacjach może okazać się trafny, niemniej nie ma podstaw do dokonywania w tym zakresie jakichkolwiek generalizacji. Oczywistym jest, że w każdym wypadku możliwość negocjowania warunków umowy ograniczona jest ofertą banku, a prawo konsumenta do indywidualnego uzgadniania postanowień umownych doznaje ograniczenia interesami banku, który jest podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą ukierunkowaną na osiąganie zysku i trudno mu z tego względu czynić zarzuty. Nie tylko banki, ale większość przedsiębiorców oferuje ograniczony katalog usług czy produktów (ich wariantów), w ramach których klient – konsument ma pole do dokonywania negocjacji i wyborów. Obowiązkiem banku, jako podmiotu profesjonalnie działającego w obrocie, jest prowadzenie działalności (w tym oferowanie poszczególnych produktów) w taki sposób, aby nie doprowadzało ono do rażącego naruszenia interesów konsumenta. W realiach dotyczących zawierania przedmiotowej umowy wybór jakiego mogli dokonać powodowie był stosunkowo szeroki i obejmował spektrum akceptowanych i oferowanych przez bank możliwości, co do których powodowie świadomie wybrali dla siebie najkorzystniejsze. Umowa już na etapie składania wniosku kredytowego przewidywała możliwość wyboru waluty, w której nastąpi wypłata kwoty kredytu, co wiązało się z realizacją celu kredytowego w Polsce lub za granicą. Powodowie nie byli zainteresowani wypłatą kredytu bezpośrednio w CHF (nie wynika to z materiału dowodowego), mieli bowiem do uregulowania płatności w Polsce wyrażone w złotych. Powodowie otrzymali wypłatę kredytu w walucie CHF na ich konto, jednakże ażeby wypłacić środki należało dokonać ich wymiany na złotówki. Wymiana ta następowała przy tym w przypadku powodów po wynegocjowanym kursie; powodowie bowiem zawarli z bankiem również umowę w przedmiocie możliwości negocjowania takich kursów. W pozwanym banku obowiązywał wzorzec umowy kredytu (...) który przewidywał możliwość wyboru sposobu spłaty kredytu: z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego kredytobiorcy, z rachunku walutowego kredytobiorcy, z rachunku prowadzonego w walucie kredytu, na który kredytobiorca będzie dokonywał wpłat z tytułu udzielonego kredytu w walucie kredytu lub innej walucie niż waluta kredytu. Strony w umowie określili, iż spłata kredytu następować może w różnych wariantach (par. z § 22 ust. 2 COU). Powodowie korzystali z możliwości spłaty rat w walucie CHF z ich rachunku walutowego.

Powodowie byli świadomi istnienia ryzyka wynikającego m.in. ze zmienności kursu waluty (wiedzą powszechną jest, że kursy walut nie są stałe i ulegają zmianie), aczkolwiek nie spodziewali się, że kurs CHF wzrośnie w takim zakresie w jakim to nastąpiło. Żadne okoliczności sprawy nie wskazują, aby powodowie zostali nakłonieni do zawarcia umowy kredytu denominowanego poprzez jakiegokolwiek nierzetelne praktyki banku. Powodowie posiadając informacje dotyczące ryzyka związanego z zawarciem umowy kredytowej opiewającej na walutę CHF sami także mieli obowiązek dochowania należytej staranności przy zawieraniu umowy i rozważenia konsekwencji wynikających z zaciągnięcia zobowiązania o określonej treści. Obowiązek informacyjny, jaki spoczywa na bankach w ramach zawierania umów z konsumentami, nie zwalnia tych ostatnich z obowiązku działania z należyłą starannością. Obowiązek informacyjny obejmuje przedstawienie klientom istnienia ryzyka i powodowie świadomość tego ryzyka, zwłaszcza w aspekcie wahań kursu waluty, posiadali. Wyniki postępowania dowodowego wskazują, że umowa zawarta została przez powodów świadomie. Czytali umowę przed podpisaniem, rozumieli ją. Powód zawodowo zajmował się w pozwanym banku kredytami hipotecznymi, zatem znał wszelkie aspekty związane z tego rodzaju kredytami. Okoliczność, że obecnie powodowie uznają iż dokonany przez nich wybór co do rodzaju umowy nie okazał się w perspektywie lat korzystny, nie ma wpływu na ważność umowy. Decyzja powodów była aktem świadomym i wynikającym z akceptacji ryzyka kursowego w zestawieniu z korzyściami wynikającymi z niższej raty, czy niższego oprocentowania.

W tym kontekście podkreślić należy, że ryzyko kursowe jest normalnym ryzykiem wynikającym z ważnie zawartej umowy i polega na znoszeniu przez obie strony (także bank) ewentualnych niedogodności wynikających z wahań kursu waluty umowy.

Powodowie z oczywistych względów nie byli zainteresowani wypłatą kwoty kredytu w CHF; potrzebowali pieniędzy na remont domu w Polsce. Powodowie spłacali i spłacają kredyt bezpośrednio w walucie CHF. Na początku wykonywania

umowy powód kupował franki w pozwanym banku, w latach 2014-2016r kupował franku w kantorze z internetowym, następnie wrócił do kupowania franków w pozwanym banku gdyż tak było wygodniej i bezpieczniej. Podkreślić zatem należy, że powodowie świadomie korzystają nadal z usługi kantorowej świadczonej przez bank, a która polega na przeliczaniu kursu franka po kursie ustalonym przez bank. Czynią to pomimo posiadania możliwości zakupu waluty CHF i innych źródeł, co pozwala uznać, iż kwestia dokonywania przeliczeń raty według tabeli kursowej banku, nie ma dla nich znaczenia i z pewnością nie prowadzi to do nieważności umowy.

Sporna umowa jest umową o kredyt walutowy (denominowany). Analiza treści spornej umowy i okoliczności towarzyszących jej zawarciu wskazuje, iż przeliczenie kredytu na złote polskie przy jego wypłacie nie było elementem przedmiotowo istotnym umowy. Świadczenia stron od początku mogły być wykonane w CHF, przy czym w przypadku wypłaty kapitału nastąpić to mogło pod warunkami związanymi z celem kredytowania (w okolicznościach sprawy powodowie finansowali remont domu w Polsce). Powodowie otrzymali wypłatę kredytu w walucie CHF, na ich konto.

W tych warunkach Sąd nie podzielił prezentowanych przez stronę powodową zarzutów co do sprzeczności umowy z prawem (art. 58 k.c.). Chybione też są wywody co do braku właściwego oznaczenia kwoty i waluty udzielonego kredytu. Cechą kredytów denominowanych (inaczej niż indeksowanych) jest ich wyrażenie w walucie, do której nastąpiła denominacja. Zarówno kwota jak i waluta kredytu była znana i jednoznacznie określona od chwili zawarcia umowy. Stanowiła ona jednocześnie kapitał zadłużenia, który nie podlegał i nie podlega żadnym zmianom poza tymi, które wynikają ze spłaty rat. Okoliczność, że po przeliczeniu na złotówki jest to kwota wyższa niż w chwili zawierania umowy jest skutkiem niezależnych od pozwanego zamian kursowych, a negatywne konsekwencje tych zmian rekompensowane są częściowo spadkiem oprocentowania wynikającym z zastosowania stawki LIBOR.

Uzgodnienie warunków umownych, zwrócenie powodom informacji na temat ryzyka związanego ze zmianą kursu waluty, powoduje, że postanowień umownych dotyczących tych kwestii nie można uznać za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Przyjęte przez strony rozwiązania nie stanowią nadużycia dominującej pozycji pozwanego, a są wyrazem zgodnej woli stron. Powodowie dokonali wyboru kredytu denominowanego do CHF spośród innych możliwości przedstawianych im w ramach oferty pozwanego Banku. Wybór ten motywowany był korzystną wysokością rat. Zawarcie kredytu denominowanego do CHF objęte było zatem wolą powodów, bo właśnie to odniesienie gwarantowało niższą ratę kredytu, a to z uwagi na zastosowanie do oprocentowania stawki referencyjnej LIBOR.

Ryzyko walutowe jest oczywistym elementem umowy, w której wysokość świadczenie powiązana jest z inną walutą, a jego istotą jest nieprzewidywalność w dłuższym okresie czasu zachowań rynkowych i związanych z nimi kursów powiązanych walut. Umowa zawarta została na wiele lat i na chwilę jej zawarcia nie można było przewidzieć czy i w jaki sposób ryzyko to ostatecznie się rozłoży. Ryzyko to dotyczy przy tym obu stron umowy.

Powodowie podnosili, iż umowa zawiera klauzule niedozwolone. Istotę klauzul niedozwolonych określa przepis art. 385¹ § 1 k.c., zgodnie z którym postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Art. 385¹ § 3 k.c. precyzuje, iż niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał żadnego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Z kolei zgodnie z art. 3 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich warunki umowy, które nie były indywidualnie uzgadniane mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikającą z umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, Warunki umowy zawsze zostaną uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał w związku z tym wpływu na ich treść, zwłaszcza jeżeli zostały przedstawione konsumentowi w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej. Zgodnie z art. 4 ust 2 dyrektywy ocenia nieuczciwego charakteru warunków nie dotyczy ani określenia

głównego przedmiotu umowy, ani relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem.

Dokonując oceny spornej umowy należy zauważyć, że ustalenie umowne polegające na wyrażeniu kwoty kredytu we franku szwajcarskim stanowi postanowienie określające główne świadczenia stron. Zostało ono sformułowane jednoznacznie, a tym samym nie może być uznane za klauzulę niedozwoloną (art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c., art. 4 ust 2 dyrektywy). Umowa jest umową wyrażoną w walucie CHF, co oznacza, że wysokość świadczeń stron od początku była wyrażona w CHF i nie uległa żadnym zmianom (inaczej niż przy umowach indeksowanych, gdzie wysokość zobowiązania wyrażona jest w PLN, a następnie odniesiona do kursu CHF, co może powodować wątpliwości co do wysokości zobowiązania). Przedmiotem badania Sądu pod kątem abuzywności klauzul umownych były wskazane przez powodów postanowienia umowy, które mogły mieć wpływ na wysokość rat kapitałowo-odsetkowych. Postanowienia te nie mogą zostać uznane za abuzywne z uwagi na to, że zostały przez powodów świadomie wybrane, a zatem spełniają kryterium indywidualnego uzgodnienia. Nie można zatem zaakceptować sytuacji, w której konsument posługując się pozorem abuzywności zmierza do osiągnięcia zupełnie innego celu w postaci zwolnienia się od świadomie przyjętego ryzyka kursowego. Nawet gdyby przyjąć, że sporna umowa kredytu nie jest klasycznym kredytem walutowym lecz zawiera klauzulę waloryzacyjną (co nie wynika z umowy), to wskazać należy, iż klauzula waloryzacyjna nie należy do postanowień określających główne świadczenia stron, a jest jedynie postanowieniem, które w sposób pośredni jest z nimi związane poprzez wywieranie wpływu na wysokość świadczenia głównego. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14). Zasadniczą funkcją tej klauzuli jest ustalenie i utrzymanie wartości świadczenia w czasie. Sam mechanizm przeliczenia kwoty kredytu kursem waluty obcej nie jest postanowieniem niedozwolonym. Przeciwnie, nowelizacja do ustawy prawo bankowe z dnia 29 lipca 2011 r. utrzymała funkcjonujące na rynku umowy denominowane według określonych tam zasad, przy czym uregulowania wprowadzone przywołaną ustawą pozwalały wyeliminować z obrotu prawnego postanowienia umowne zawierające niejasne reguły co do umów zawierających przeliczania należności tak na przyszłość, jak i w odniesieniu do wcześniej zawieranych umów w części, która została spłacona. W tej sytuacji, gdy umowa jest przez powodów wykonywana i nie mieli oni dotąd żadnych zastrzeżeń, to ich roszczenie, wynikające nie z realnego naruszenia interesów konsumenckich, ale z próby wykorzystania zaistniałego problemu dotyczącego niespodziewanego dla niej wzrostu kursu CHF i pojawiających się na tym tle wypowiedzi judykatury, należałoby uznać – niezależnie od innych argumentów natury prawnej - za nadużycie prawa podmiotowego, które nie zasługuje na ochronę (art. 5 k.c.).

Powodowie zgłosili żądanie ewentualne, wnosząc o stwierdzenie, że zawarta między stronami umowa kredytu z 10.06.2008r jest umową kredytu udzielonego w złotych polskich w kwocie 270.000 zł oprocentowanego w oparciu o stawkę Libor, przy uwzględnieniu marży banku pomniejszonej o dodatkowe koszty z tytułu ubezpieczenia pomostowego. Żądanie to było całkowicie niezasadne biorąc pod uwagę treść umowy łączącej strony. Umowa precyzuje kwotę kredytu w walucie CHF, spłata kredytu możliwa jest w walucie CHF. W żaden sposób nie można zatem spornej umowy potraktować jako umowy kredytu złotowego albowiem byłoby sprzeczne treścią umowy łączącej strony i z rodzajem stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytowej. W konsekwencji oddaleniu podlegało również żądanie ewentualne dotyczące zobowiązania pozwanego do przedłożenia harmonogramu spłat.

Wobec całokształtu przedstawionych powyżej okoliczności sąd oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. W skład kosztów wchodzi koszty zastępstwa procesowego wg taryfy oraz opłata od pełnomocnictwa.

SSO Andrzej Kieć